زاویه

طرح جرم سیاسی و انتخابات مجلس دهم

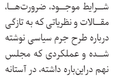

ضیا، مصباح

شرایط موجود، ضرورت‌ها، مقبالات و نظریاتی که به تازگی درباره طرح جرم سیاسی نوشته شده و عملکردی که مجلس نهم دراین‌باره داشته، در آستانه انتخابات مجلس دهم، دارای اهمیت است. انکار واقعیت‌ها و تفسیر به رای و نگاهی که نوعی رفع تکلیف و رویکرد تبلیغاتی برخی نمایندگان مجلس را نشان می‌دهد، کارایی این یادداشت را جتاب‌نابذیر کرد تا مردم در آستانه انتخابات، بـه رویکردهای نامزدها در حوزه سیاسی توجه داشته باشند. در این گفتار ابتدا به تعریف جرم سیاسی می‌پردازیم (هرچند پیچیدگی‌های موجود در این مفهوم باعث می‌شود هرگز نتوانیم تعریفی کامل و نهایـی ارائه دهیم) آنگاه با نیم‌نگاهی به وضع جاری و برخـی موارد خاص، به تفاوت‌های قانونـی و عملی‌ای که در برخورد با جرم سیاسـی باید در نظر گرفت، اشاره می‌شـود. عموما دو معیار برای تمییز جرم سیاسـی از عمومی ارائه می‌شود که با توجه به آنها می‌توان جرم سیاسی را بازشناخت و آن را از جرم عمومی متمایز کرد:

۱. شـکل بیرونی عمل: طبق این معیار اگر جرم متوجه تشکیلات حکومت باشد و جرم در عمل به دولت و ساختار حکومت برگردد جرم سیاسـی محسـوب می‌شـود. مانند یک تظاهرات غیرقانونی که در آن مطالبی بر ضد نظام بیان می‌شود و...

۲. انگیزه مجرم: اگر انگیزه مجرم از ارتکاب جرم حفظ منافع عمومی جامعه باشـد یا جرم با هدف دسـتیابی به عدالت سیاسی و اجتماعی (به نظـر مجرم) صورت گیـرد و نه با اهداف و انگیزه‌های شـخصی و خاطه‌بانه، در این صورت جرم سیاسی محسـوب می‌شود.

هیچ‌یک از دو تعریف فوق راهگشـای ما در شـناخت جرم سیاسی نیسـت، اما شـاید با آمیختن این دو تعریف تا حـدودی به امکان تمییز جرم سیاسـی دست یابیم و کار را آسان‌تر کنیم. به‌این‌ترتیب همه جرائم بر ضد ساختار حکومتی را جرم سیاسی می‌نمـاییم و درنتیجه جرائمی نظیر تبلیغات بر ضد نظام، تشـویش اذهان عمومی، تشـکیل گروه‌های غیرقانونی یا عضویت در چنین گروه‌هایی - که با همین عبارت در قوانین آمده اسـت هر چند دارای ابهام هسـتند و موارد و مصادیق آنها دقیقا روشن نیسـت - جرم سیاسی محسوب می‌شوند.

در ردیف‌های گذشـته، سیاسـی‌بودن یـک جرم به ایـن معنا بود که جرم خطرناک و بسـیار بزرگ و شایسـته کیفری سنگین و حتی به‌مراتب سـنگین‌تر از جرم عمومی اسـت. جرم سیاسـی یک خیانت بزرگ و گناهی نابخشودنی تصور می‌شد. این طرز تلقی ناشی از وضعیت خاص جوامع و شـکل نظام سیاسـی آن دوره بـود. در زمانی که سـلطنت یک اصل مقدس شمرده می‌شد و بیشترین توجه حاکمان به حفظ اقتدار خود بود، برخوردی که با جرائم سیاسـی می‌شد، بسیار شدید بود. با گذشت زمان و تحولات فکری و نیز تحولات سیاسـی و انقلابات قـرون ۱۹ و ۲۰، نوع برخورد با جرم سیاسـی نیز دگرگون شد. تحولات سریع این دوران باعث شد شـخصی که تا دیروز مجرم سیاسی به شـمار می‌آمد، امروز به یک قهرمان ملی بدل شود. یا کسی که امروز به‌عنوان حاکم و صاحب قدرت شاخه‌ای قوه، فردا به‌عنوان متهم سیاسی تحت تعقیب قرار گیرد. این تحولات سـبب آشـکارشـدن و مورد توجه قرارگرفتن این واقعیت شد که جرم سیاسی مفهومی اسـت نسـبی و هیچ عملی در حقیقت و ماهیت خود «جرم سیاسـی» محسوب نمـی‌شـود و این ما هستیم که به‌عنوان جامعه در شـرایطی خاص، عملی را جرم سیاسـی محسوب می‌کنیم. ازجمله امتیازاتی که سیاسـی شـدن‌دمن مورد اتهام برای متهم به دنبال دارد، محاکمه در حضور هیات‌منصفه اسـت. از آنجا که جرم سیاسی بر ضد نظام حکومتی به وقوع می‌پیوندد، ممکن اسـت دادگاه‌ها در برخورد با چنین اتهامی از جرأت و جرم‌انگاری بترسند. چراکه از یک‌سو دادگاه‌ها نیز جزء بخشـی از حکومت و قدرت را تشـکیل می‌دهند و از طرف دیگر، ممکن اسـت تحت فشارهای خارجی قرار گیرند که درنتیجه بی‌طرفی شان نقض شده، جریان رسیدگی از خط انصاف خارج شود. اما حضور هیات‌منصفه تا حد زیادی این نگرانی را کاهـش می‌دهد ضمن اینکه قضات دوباره بعضی «موضوعات» به‌طور منطقی باید برعهده عموم مردم باشد. برای مثـال، بهترین نحوه قضاوت درباره اینکه آیا فلان گفتار یا نوشـتار باعث تشویش اذهان عمومی شده یا خیر بر‌سپدن این مطلب از هیات‌منصفه به‌عنوان نمونه و نماینده اذهان عمومی است.

بی‌طرفی هیات‌منصفه وقتی مسـلم می‌شود که انتخاب اعضای آن مسـتقل از هرگونه دخالت و نفوذ دولت یا جات حاکمه باشد. در این اعضای هیات‌منصفه نیز مدتی محسـود به‌طور ثابت از طرف مقامات دولتی تعیین می‌شـود و این در تضاد با اصـل بی‌طرفی هیات‌منصفه اسـت. درعمل هم مشـاهده می‌شـود هیات‌منصفه از افـراد کاملا شناخته‌شـده ترکیب یافته که حتی اگر در انتخـاب این افراد تعادل بین جناح‌های فکری یا سیاسـی هم رعایت شـده باشد، بازهم چنین جنای نمی‌تواند نمایانگر و نمونه طبر فکر توده مردم باشـد. اصل ۱۶۸ قانون اساسـی بصراحت علنی‌بودن و جرم هیات‌منصفه در دادگاه‌های رسـیدگی به جرائم سیاسـی را لازم می‌داند. حتی این اصل قانون اساسی اختیار رئیس دادگاه را برای برگزاری جلسه محاکمه در جرائم عمومی که از اختیارات وی است باوضوح و قاطعیت از بین برده و به علنی‌بودن محاکمات سیاسی (و مطبوعاتی) حکم داده است. علنی‌بودن محاکمات سیاسـی نیز از دیگر امتیازاتی اسـت که قانون برای متهمان سیاسی قائل شده تا به‌این‌ترتیب ملاحظی رود محاکمه در نزد افکار عمومی، به داوری گذاشـته شـود و امکان حقوق خاک و اعمال نفوذ به حداقل برسـد. از دیگر امتیازاتی که مجرمان یا متهمان سیاسی از آن برخوردارند، «اصل عدم استرداد مجرمان سـیاسـی» اسـت که مطابق آن، در صورتی که متهم یا مجرم سیاسـی به کشوری وارد شود، آن کشـور از تحویل‌دادن او به دولت تعقیب‌کننده خودداری می‌کند. مجرمان سیاسـی در مورد نحوه محکومیت هم از امتیازاتی برخوردارند و معمولا در مورد این نوع متهمان مجازات‌های خفیف‌تری در نظر گرفته می‌شود و سعی می‌شود در نحوه مجازات آنان شـئون انسانی مورد توجه قرار گرفته و شخصیت و حیثیت فردی مجرم حفظ شـود. از لحاظ آثار محکومیت نیز معمولا مجرمان سیاسی از امتیازاتی برخوردارند و ارتکاب جرم سیاسی به‌عنوان «سابقه جرایی» محسوب نمی‌شـود و برخلاف مجرمان عادی، در مورد مجرمان سیاسـی نشـانه‌های تبعی و تبعیضی و محرومیت از حقوق اجتماعی (از قبیل اسـتخدام انجام‌شدن و...) در نظر گرفت. تکرار جرم سیاسـی موجب تشـدید مجازات نمی‌شـود. شـرایط عفو مجرمان سیاسی آسـان‌تر و سابقه کیفری (سوءپیشـینه) در مدت کمتری از سـجل کیفری‌شان حذف می‌شـود. از مطالعه و مداقه در اصل ۱۶۸ ق) درمی‌یابیم ق) رفتار ملایم‌تر یا متهمان سیاسی است و با رفـاق را برای مجرمان و متهمان سیاسـی توصیه می‌کند و هدف واضعان این قانون قائل‌شدن امتیاز برای مجرمان سیاسـی و رفتار ملایم‌تر با متهمان سیاسی اسـت. با این تشریح آیا باز هم می‌توان بر نداشتن مجرمان سیاسی در ایران که اغلب متوایان امور در رابطه با نقش و مسئولیت خاص خود عقول می‌کنند، صحه گذارد؟ و آنچه در این باب در مجلس نهم در صحن علنی مطرح شد، وافی به مقصود خواهد شد یا مشابه سایر مصوبات آن خواهد بود؟

استفاده جناحی از راهپیمایی ۲۲ بهمن چرا

سهیلا جلودارزاده . نماینده ادوار مجلس

پس از راهپیمایی ۲۲ بهمن بود که یک جریان خاص با استفاده سیاسـی از این ماجرا حضور پرشـور در راهپیمایـی را بدون ارائه اسـتدلالی مشـخص، اسـتفاده کردند. اینکه حالا یک جناح بخواهد حضور مردم را به سود خود مصادره کند جز این‌بردن همبستگی و ایجاد دودستگی در مردم فایده‌ای ندارد. زمانی که احاد مردم در کنار هم در راهپیمایی شرکت کرده‌اند چه اصراری وجود دارد که این حضور بـه معنای حمایت از یک جناح تعبیر شـود؟ آن هم در شـرایطی که کشـور به اندازه کافی با تهدید دشـمنان خارجی روبه‌روسـت. هر اقدامی که در مملکت انجام می‌شـود باید در راسـتای افزایش همبستگی و وحدت باشد. حرکت اسـت که ملت ایران فهیم اسـت و با چنین اظهارنظرهایی اعتقاد خود را از دسـت نمی‌دهند، اما این‌گونه تقسیم‌بندی‌های سودجویانه هیچ اثر منبتی ندارد. حضرت امام (ره) همیشـه بر مفهوم وحدت تاکید داشتند و همیشـه در رهنمودهای خود خواهان وحدت بین کشـورهای اسلامی و حتی که یک شـیعه در نجاز جماعت سـنی‌ها حاضر می‌شـود به شوه آنها نماز بخواند و حساسیتی ایجاد نکند. این سـیاست نشان می‌دهد خطـر اصل همبسـتگی و وحدت از ظاهر برخی مناسـک مهم‌تر اسـت. در این شرایط چنین دسـته‌بندی‌هایی که آن هم در چنین ایام مبارکی اصلا خوشایند نیسـت.

در شـرایط فعلی منطقه و در حالی که دولت یازدهم به دنبال ایجاد وفاق و همدلی در کشـور اسـت و در اسـتانه انتخاباتی که قرار اسـت به نمایش انجام شـود، اگر همه نیروهای درون نظام با هر سـلیقه‌ای تبدیل شـود، این نـوع بداخلاقی‌ها غیرقابل قبول اسـت. جامعه ایران دارای وفاق متنوع بود و افتار مختلف، دیدگاه‌های متعدد اسـیاسی و فرهنگی دارند. هر یک از این افتـار به دیدگاه و تفکر موردپسـند خود نزدیک اسـت و نسبت به احزاب و نیروهای سـیاسی هم نیـز چنین رویکردی دارد. بهتر اسـت همگان، داوری نهایی را به مردم واگذار کنند. در انتخابات هفتم اسـفند، این مسئله نشان داده خواهد شد.

گفت‌وگوی «شرق» با غلامرضا حیدری و محمدرضا تابش

مردم بیایند، ترکیب مجلس عوض می‌شود

عکس‌ها: مهدی حسنی

حامد طیبی: نزدیک به دو هفته تا انتخابات مجلس و خبرگان رهبری باقی است. اصلاح‌طلبان با وجود از دست‌دادن بسیاری از نامزدهای خـود در مرحله بررسـی صلاحیت‌ها، همچنان با انسـجام به پیش می‌روند. آنهـا از مردم دعوت می‌کنند با همین شـرایط فعلی هم به‌با اولویت جلوگیری از ورود تندروها به مجلس و یکدسته‌ماندن ترکیب آن، به ابقای نفس در انتخابـات بیرازند. غلامرضا حیدری، نماینده مجالس دوم و سوم و محمدرضا تابش، نماینده فعلی و چند دور قبل مردم اردکان در مجلس است. حیدری و تابش در این گفت‌وگو تأکید دارند مردم شاهد محدودیت‌ها و مشکلات اصلاح‌طلبان و عزم آنان برای ایجاد تغییر در ترکیب مجلس به سود منافع مردم هستند.

◄ انتخابات این دوره مجلس، شـرایط کاملا متفاوتی نسبت به ادوار گذشته دارد. از نظر شـیوه حضور اصلاح‌طلبان، تلاش شد تا با تشکیل شـورای عالی، نوعی انضباط حاکم شود و چهره‌های باسابقه و باتجربه مدیریتی مناسب به کمان می‌کردند ممکن است حضور آنها حسـاسیت ایجاد کند، ثبت‌نام نکردند. چرا این اقدام آن‌طور که باید توسط طرف مقابل دیده نشد؟

حیـدری: واقعیت امر این اسـت کـه از چندیـن دوره قبل که شورای نگهبان درباره رد‌صلاحیت‌ها براساس تفسیری که از نظارت استصوابی دارد عمل کرده اسـت، برخی موارد خود را نشان داد. نخسـت آنکه مردم برای انتخاب نماینده از میان طیف‌های مختلف سیاسـی معتقد و ملتزم به نظام، دچار محدودیت شدند. به‌تبع آن، مجلس از داشـتن یک‌سری نیروهای باتجربه، کاردان و توانا محروم شد. از سـوی دیگر، حداقلی‌ترین فایده حضور گرایش‌های مختلف فکری و سیاسی در انتخابات، تشکیل مجلسی با همه دیدگاه‌است که امری بسـیار ضروری برای نهاد پارلمان به شمار می‌رود و نقطه قوت مجلس اسـت. ضـرر این اتفاق فقط متوجه مجلس نیسـت. نظـام انتخاباتی که یکی از دسـتاوردهای تمدن بشـری اسـت، با احزاب عجیب اسـت و برای انتخابات، غیرالگـوی در فرایند داخلی آنها صورت می‌گیرد و سنگینی آن بر دوش شورای نگهبان نمی‌افتد. امیدوارم مسـئولان برای عبـور این اصل قانون اساسـی اقدام مؤثر کنند. به‌حال اصلاح‌طلبان به‌عنوان یک مجموعه سیاسـی گسـترده و دارای پایـگاه اجتماعی، از آنجا که به ایـن نظام اعتقاد دارند و به قانون اساسـی پایبند هسـتند، بنای کناره‌گیری از فعالیت سیاسـی را ندارنـد. تجربه خوبی هـم از قهر سیاسـی و انتخاباتی برای فعالان سیاسـی و مردم وجود ندارد. اسـتراتژی اصلاح‌طلبان این بود که صنـدوق رأی باید همچنـان معبر تغییرات در کشـور براسـاس هر قانون باشـد. همان‌طور که اشـاره کردید، در این دوره شورای‌عالی سیاست‌گذاری تشکیل شد و اجماعی کامل میان احزاب و تشکل‌های سیاسـی اصلاح‌طلب شکل گرفت و براساس شرایط و مقتضیات، تصمیماتی در مرحله ثبت‌نام داوطلبان گرفته شد. وقتی دیدیم همچنان حساسـیت‌هایی روی برخی چهره‌هـا وجود دارد، قرار شد روشـی در پیش گیریم که حساسیت‌ها کمتر شـود. اینکه باقی مانده برانگیخته نشود و چهره‌های دیگری از اصلاح‌طلبان خوشنام**

◄ اینکه جامعه مدنی شـبیه مدل سال ۹۲ را دنبال کند، چقدر در مجلس با توجه به تنوع آن انجام‌شدنی اسـت؟ به‌هرحال انتخابات ۹۲، براسـاری بود و چند کاندیدا وجود داشـتند که درهمه کشور، درباره آن بحث بود اما مجلس، شرایط متفاوتی دارد.

حیدری: بله، من خودم تجربه آن را داشتم. در تفرش و آشتیان در دوره‌های مختلف را دارم و در دوره‌های دوم و سـوم، نماینده مردم عزیـز این منطقه در مجلس بودم. مسـائل انتخاباتی در شـهرهای کوچـک، تفاوت‌هایی با شـهرهای بـزرگ دارد. فضا بیـش از آنکه بتواند سیاسـی باشد قومی و منطقه‌ای اسـت ولی من این امید را دارم با همه این مسـائل که پیش آمده، انتخابات سالم برگزار شود و اقـدامی رای بیاورند که بتای آنها نظارت و کمک به دولت به نوچ دولت گذاشتن باشد. حتی اصولگرایان می‌دانند تندروهای چراغ راست از تهران نتوانند بیش‌ازحد اقبال عمومی داشته‌اند و عملکرد اآنان به‌وژه در تهران نشان می‌دهد می‌خواهند تندروها تابلوی خود را مقابل چشـم مردم نباورند. چون وی همه هویت آنها آن مـنی می‌گذارد. این مسـئله در شهرستان‌ها هم به همین شکل است و به نظر من، در این دوره مردم با دقت و وسـواس بیشـتری، نامزد خود را انتخـاب می‌کنند. این برای اصلاح‌طلبان که بر چهره‌های علمی و کارشناسی تاکید بیشتری دارند، یک فرصت است.

تابـش: به‌هرحال شـرایط به‌گونـه‌ای پیش رفت کـه در برخی حوزه‌های انتخابیـه کاندیـدای اصلاح‌طلب نداریم امـا می‌توانیم فهرسـتی برای حضور در انتخابات و دعوت از مردم برای مشـارکت گسـترده و رأی‌دادن بـه کاندیداهای معتدل‌تر تنظیم کنیم. در شهرسـتان‌ها، چهره‌های کارآمدی هسـتند که شاید گرایش سیاسی مضحک نداشـته باشـند اما افرادی خوش‌فکر و توانا هستند. فقط نگرانی‌هایی دارند. اسـتدعای ما این اسـت که نهادها و دسـتگاه‌های ذی‌ربط هم حاشیه امنیتی برای را برای کسانی که می‌خواهند در فهرسـت ما قرار بگیرند و موردحمایت ما باشـند، فراهم کنند. در این صورت، می‌توان از مدل انتخابات ریاسـت‌جمهوری ۹۲ در مجلس در سراسر کشور استفاده کرد.

◄ اصلاح‌طلبان می‌گویند خواستار توجه به کارکرد اصلاح‌طلبه یک مجلس و نـه «مجلس اصلاح‌طلبان» هسـتند. مردم هم در جریـان رای اعتماد به کابینه روحانی، اسـتیضاح‌ها، سـؤالات بی‌دریی از وزرا به‌ویژه از دکتر ظریف، در بخش نظرات سایت‌ها و شبکه‌های اجتماعی، وعده هفتم اسفند را به تندروها می‌دادند. اما آیا می‌توان این نوع رویکردها را به کل جامعه تعمیم داد؟

حیدری: درچحال دولت چون جزیی انتخابات است اگر براساس قانـون بدون اغماض یا هیچ جریان و نهـادی عمل کند و پیش‌بینی و براساس آن پیشـگیری کند، خیلی می‌تواند مؤثر باشد. اعلام نتایج در فاصلـه کوتاهی پس از انتخابات، اهمیـت زیادی دارد. برخورد با تخلفات انتخاباتی در جریان تبلیغات هم مهم است. پارهٔدرون بنرها و بیلبوردهای اصلاح‌طلبان که مردم را تشویق به انتخابات می‌کنند، از همین حال شروع شده است.

تابـش: وزارت کشـور و زنجیـره اسـتانداری‌ها و بخشـداری‌ها نقش مهمی در برگـزاری قانونی انتخابـات دارند. از دولت می‌خواهیم با حساسـیت هرچه‌تمام‌تر، تخلفات انتخاباتی و برخی منابع مالی مشـکوک را رصد و در مراحل برگزاری و شمارش آرا، با حساسیت و دقت بالا عمل کند.

◄ با رأت تبلیغاتی چه باید کرد؟

حیدری: کار چندانی نمی‌شود کرد. خدا کند این فضای مجازی بتواند عدالت را برقرار کند و رسـانه‌های مستقل بتوانند نقش‌آفرین باشند.

تابش: رقیب می‌خواهد ترکیب مجلس تنها در انحصار تفکرات آنها باشد و ابزارهای تبلیغاتی زیادی هم دارد. ما روی اثرگذاری پیام انتخابات حساب کرده‌ایم و به مردم می‌گوییم وقتی کسانی می‌توانند در عرصـه مجلس خدمت کنند، حتی اگر منتقد باشـند نباید باعث دلهره افراد شود. به مردم می‌گوییم با رأی خود نشان دهند مکنونات قلبی رقیب ما. مکنونات قلبی مردم نیسـت. مجلس جای جروبحث و حرف و مشاجره منطقی است. این را در برنامه‌هایی که داریم اعلام خواهیم کرد تا رسـانه‌های رسمی در اختیار رقیب ما نتوانند حرآنچه می‌خواهند به اصلاح‌طلبان نسبت دهند.

◄ بـرزگان اصلاحات و نامزدهایی که صلاحیت آنها تأیید نشـد چگونه می‌توانند در این صحنه، فعالیت و کمک کنند؟

حیدری: هرکسی به هر نحوی که می‌تواند باید اعلام موضع کند. آیت‌الله سیدحسـن خمینی مورد وثوق مردم هسـتند و نظر ایشان در حوزه خبرگان مؤثر است. رهبران جریان اصلاحات، دیوان کل احزاب و افرادی که نخواسـتند ثبت‌نام کنند، می‌توانند اطلاع‌رسـانی را در مورد فهرسـت اصلاح‌طلبان انجام دهنـد. در انتخابات دوم خرداد ۷۶ بسـیاری از مدیران گذشته کشور و نمایندگان ادوار مجلس بیانیه دادند و از نامـزدی رئیس‌جمهور دوران اصلاحـات حمایت کردند. وزرای سابق، مدیران و به‌ویژه توجه به پتانسیل نمایندگان ادوار، بسیار ضروری اسـت. علاوه بر حوزه‌های انتخابیه، نمایندگان ادوار نماینده کل ملت بوده‌اند و می‌توانند مؤثر باشند.

تابش: عملکرد بزرگان اصلاحات و چهره‌های موردوثوق جامعه همواره باعث ثبات و نشاط سیاسی در کشور شده است. مخصوصا در شرایط فعلی که بعد از برجام، تحول در عرصه سیاسی و بین‌المللی افقای افتاده و رویکردها نسبت به ایران تغییر کرده است، تداوم حضور بزرگان اصلاحات با توجـه به جایگاهی که در بین مردم دارند باعث می‌شود جامعه با اطمینان و آرامش بیشتری به عرصه انتخابات بیاید و مجلسی شکل بگیرد که کمک‌رسان دولت و ملت باشد.

◄ درباره حضور داشتن یا حضور نداشـتن برخی اصولگرایان و نیروهای جریان‌های معتدل حامی دولت در فهرسـت انتخاباتی اصلاح‌طلبان، مباحث زیادی مطرح شـده اسـت. دیدگاه شـما دراین‌باره چیست؟

تابش: بین کاندیداهایی که ثبت‌نام کردند، حامیان تفکر اصلاح‌طلبی وجود دارند و صلاحیت‌های لازم برای کاندیداتوری را دارند و می‌توانند در فهرسـت ما قرار گیرند. شاید با تعداد افرادی که تأیید شدند، توانیم فهرست کامل ارائه دهیم ولی همه نتلاش ما این اسـت که نیروهایی که تفکر اصلاح‌طلبی، تخصص و کارآمدی دارند، از ما بارند. در فهرسـت اصلاح‌طلبان در سراسـر کشور باشند. مردم این تلاش ما را می‌بینند و به آن توجه می‌کنند. این فقط در سـایت‌های اینترنتی و شبکه‌های اجتماعی نیسـت. مردم در حوزه‌های انتخابیه مختلف، به دنبال تغییر شرایط هستند.

◄ توصیه شما برای دعوت هرچه‌بیشتر مردم در دو هفته باقی‌مانده تا انتخابات چیسـت؟

حیـدری: به نظر من باید همه تلاش مـا در حفظ آرامش فضای سیاسـی باشـد. در مباحث خود به جای پرداختن بـه جناح رقیب، توانایی خودمان و برنامه‌هایی را که تدوین‌شـده به مردم ارائه دهیم. نباید فرصـت ملتهب‌کردن فضا بـه تندروها داده شـود. در همین داستان شهادت شیخ‌نمر، همه رسـانه‌های دنیا این مسئله را تقبیح کردند و کشـورهای دنیا هم ناگزیر به محکوم‌کردن اقدام عربسـتان بودند اما حمله به سـفارت این کشـور در تهران، ماجرا را برگرداند. فعالان سیاسـی اصلاح‌طلب چهره‌هـای توانمنـدی از نظر کاری، تحصیلات و تخصص در رشته‌های موردنیاز مجلس هسـتند و تجربه سال‌ها کار اجرائی و سیاسی دارند. آنها در ادوار مختلف امتحان خود را پس داده‌اند و پاقدست هسـتند. این موضوع یادکستی بسیار مهم اسـت. اگر خدای نکرده در هزینه‌های زیادی که اصلاح‌طلبان دادند ذره‌ای مشکل مالی پیدا می‌شد، تندروها بارها آن را تیتر می‌کردند. در دولت گذشته کار به نحوی پیش رفته که دادگاه‌های رسمی کشور به این تخلفات مالی اشاره کرده‌اند. ما از این اتفاق خوشحال نیسـتیم اما متاسفانه اتفاق افتاده است. امیدواریم برای تصمیم‌گیرندگان اصلی جریان رقیب درس عبرت باشـد و دقـت کنند نامزدهایی که معرفی کرده‌اند یاسدار حقوق مردم باشند.

تابـش: ما به دنبال مشـارکت حداکثری مـردم و تحقق رهنمود مقام معظم رهبری هسـتیم. حضور گسـترده مردم می‌تواند ثبات و امنیت ملی ما را رقم دهد و منافع ملی ایران را تأمین کند. مردم باید احسـاس کنند خواسـته‌ها و مطالبات اتمام‌یی‌تواند محقق شود چراکه این روح حاکم بر انقلاب اسـلامی اسـت. در این دو هفته باقی‌مانده تلاش می‌کنیم با درمیان‌گذاشتن دغدغه‌ها و برنامه‌های اصلاح‌طلبان با مردم به آنان اطمینان دهیم با وجود نامهربانی‌ها و محدودیت‌ها، مسئله در نشسـت‌ها، سخنرانی‌ها در دانشگاه‌های کشور، گفت‌وگوهای رسانه‌ای و... دنبال خواهد شد و همه اصلاح‌طلبان، چه اتاق که اتاق نامزد هستند و چه آنان که فرصت حضور در انتخابات را به دست نیاوردند، در کنار هم هستند.

◄ دولت و چهره‌هـای اجرائی در مرحله بررسـی صلاحیت‌ها براساس استعلام از مجرای چهارگانه، عمدتا رد شـدند. حال در مرحله تبلیغات و برگزاری انتخابات چه کارهایی باید انجام شود؟

حیدری: درچحال دولت چون جزیی انتخابات است اگر براساس قانـون بدون اغماض یا هیچ جریان و نهـادی عمل کند و پیش‌بینی و براساس آن پیشـگیری کند، خیلی می‌تواند مؤثر باشد. اعلام نتایج در فاصلـه کوتاهی پس از انتخابات، اهمیـت زیادی دارد. برخورد با تخلفات انتخاباتی در جریان تبلیغات هم مهم است. پارهٔدرون بنرها و بیلبوردهای اصلاح‌طلبان که مردم را تشویق به انتخابات می‌کنند، از همین حال شروع شده است.

تابـش: وزارت کشـور و زنجیـره اسـتانداری‌ها و بخشـداری‌ها نقش مهمی در برگـزاری قانونی انتخابـات دارند. از دولت می‌خواهیم با حساسـیت هرچه‌تمام‌تر، تخلفات انتخاباتی و برخی منابع مالی مشـکوک را رصد و در مراحل برگزاری و شمارش آرا، با حساسیت و دقت بالا عمل کند.

◄ با رأت تبلیغاتی چه باید کرد؟

حیدری: کار چندانی نمی‌شود کرد. خدا کند این فضای مجازی بتواند عدالت را برقرار کند و رسـانه‌های مستقل بتوانند نقش‌آفرین باشند.

تابش: رقیب می‌خواهد ترکیب مجلس تنها در انحصار تفکرات آنها باشد و ابزارهای تبلیغاتی زیادی هم دارد. ما روی اثرگذاری پیام انتخابات حساب کرده‌ایم و به مردم می‌گوییم وقتی کسانی می‌توانند در عرصـه مجلس خدمت کنند، حتی اگر منتقد باشـند نباید باعث دلهره افراد شود. به مردم می‌گوییم با رأی خود نشان دهند مکنونات قلبی رقیب ما. مکنونات قلبی مردم نیسـت. مجلس جای جروبحث و حرف و مشاجره منطقی است. این را در برنامه‌هایی که داریم اعلام خواهیم کرد تا رسـانه‌های رسمی در اختیار رقیب ما نتوانند حرآنچه می‌خواهند به اصلاح‌طلبان نسبت دهند.

◄ بـرزگان اصلاحات و نامزدهایی که صلاحیت آنها تأیید نشـد چگونه می‌توانند در این صحنه، فعالیت و کمک کنند؟

حیدری: هرکسی به هر نحوی که می‌تواند باید اعلام موضع کند. آیت‌الله سیدحسـن خمینی مورد وثوق مردم هسـتند و نظر ایشان در حوزه خبرگان مؤثر است. رهبران جریان اصلاحات، دیوان کل احزاب و افرادی که نخواسـتند ثبت‌نام کنند، می‌توانند اطلاع‌رسـانی را در مورد فهرسـت اصلاح‌طلبان انجام دهنـد. در انتخابات دوم خرداد ۷۶ بسـیاری از مدیران گذشته کشور و نمایندگان ادوار مجلس بیانیه دادند و از نامـزدی رئیس‌جمهور دوران اصلاحـات حمایت کردند. وزرای سابق، مدیران و به‌ویژه توجه به پتانسیل نمایندگان ادوار، بسیار ضروری اسـت. علاوه بر حوزه‌های انتخابیه، نمایندگان ادوار نماینده کل ملت بوده‌اند و می‌توانند مؤثر باشند.

تابش: عملکرد بزرگان اصلاحات و چهره‌های موردوثوق جامعه همواره باعث ثبات و نشاط سیاسی در کشور شده است. مخصوصا در شرایط فعلی که بعد از برجام، تحول در عرصه سیاسی و بین‌المللی افقای افتاده و رویکردها نسبت به ایران تغییر کرده است، تداوم حضور بزرگان اصلاحات با توجـه به جایگاهی که در بین مردم دارند باعث می‌شود جامعه با اطمینان و آرامش بیشتری به عرصه انتخابات بیاید و مجلسی شکل بگیرد که کمک‌رسان دولت و ملت باشد.

◄ درباره حضور داشتن یا حضور نداشـتن برخی اصولگرایان و نیروهای جریان‌های معتدل حامی دولت در فهرسـت انتخاباتی اصلاح‌طلبان، مباحث زیادی مطرح شـده اسـت. دیدگاه شـما دراین‌باره چیست؟

تابش: بین کاندیداهایی که ثبت‌نام کردند، حامیان تفکر اصلاح‌طلبی وجود دارند و صلاحیت‌های لازم برای کاندیداتوری را دارند و می‌توانند در فهرسـت ما قرار گیرند. شاید با تعداد افرادی که تأیید شدند، توانیم فهرست کامل ارائه دهیم ولی همه نتلاش ما این اسـت که نیروهایی که تفکر اصلاح‌طلبی، تخصص و کارآمدی دارند، از ما بارند. در فهرسـت اصلاح‌طلبان در سراسـر کشور باشند.

◄ اصلاح‌طلبان می‌گویند خواستار توجه به کارکرد اصلاح‌طلبه یک مجلس و نـه «مجلس اصلاح‌طلبان» هسـتند. مردم هم در جریـان رای اعتماد به کابینه روحانی، اسـتیضاح‌ها، سـؤالات بی‌دریی از وزرا به‌ویژه از دکتر ظریف، در بخش نظرات سایت‌ها و شبکه‌های اجتماعی، وعده هفتم اسفند را به تندروها می‌دادند. اما آیا می‌توان این نوع رویکردها را به کل جامعه تعمیم داد؟

حیدری: درچحال دولت چون جزیی انتخابات است اگر براساس قانـون بدون اغماض یا هیچ جریان و نهـادی عمل کند و پیش‌بینی و براساس آن پیشـگیری کند، خیلی می‌تواند مؤثر باشد. اعلام نتایج در فاصلـه کوتاهی پس از انتخابات، اهمیـت زیادی دارد. برخورد با تخلفات انتخاباتی در جریان تبلیغات هم مهم است. پارهٔدرون بنرها و بیلبوردهای اصلاح‌طلبان که مردم را تشویق به انتخابات می‌کنند، از همین حال شروع شده است.

تابـش: وزارت کشـور و زنجیـره اسـتانداری‌ها و بخشـداری‌ها نقش مهمی در برگـزاری قانونی انتخابـات دارند. از دولت می‌خواهیم با حساسـیت هرچه‌تمام‌تر، تخلفات انتخاباتی و برخی منابع مالی مشـکوک را رصد و در مراحل برگزاری و شمارش آرا، با حساسیت و دقت بالا عمل کند.

◄ با رأت تبلیغاتی چه باید کرد؟

حیدری: کار چندانی نمی‌شود کرد. خدا کند این فضای مجازی بتواند عدالت را برقرار کند و رسـانه‌های مستقل بتوانند نقش‌آفرین باشند.

تابش: رقیب می‌خواهد ترکیب مجلس تنها در انحصار تفکرات آنها باشد و ابزارهای تبلیغاتی زیادی هم دارد. ما روی اثرگذاری پیام انتخابات حساب کرده‌ایم و به مردم می‌گوییم وقتی کسانی می‌توانند در عرصـه مجلس خدمت کنند، حتی اگر منتقد باشـند نباید باعث دلهره افراد شود. به مردم می‌گوییم با رأی خود نشان دهند مکنونات قلبی رقیب ما. مکنونات قلبی مردم نیسـت. مجلس جای جروبحث و حرف و مشاجره منطقی است. این را در برنامه‌هایی که داریم اعلام خواهیم کرد تا رسـانه‌های رسمی در اختیار رقیب ما نتوانند حرآنچه می‌خواهند به اصلاح‌طلبان نسبت دهند.

◄ بـرزگان اصلاحات و نامزدهایی که صلاحیت آنها تأیید نشـد چگونه می‌توانند در این صحنه، فعالیت و کمک کنند؟

حیدری: هرکسی به هر نحوی که می‌تواند باید اعلام موضع کند. آیت‌الله سیدحسـن خمینی مورد وثوق مردم هسـتند و نظر ایشان در حوزه خبرگان مؤثر است. رهبران جریان اصلاحات، دیوان کل احزاب و افرادی که نخواسـتند ثبت‌نام کنند، می‌توانند اطلاع‌رسـانی را در مورد فهرسـت اصلاح‌طلبان انجام دهنـد. در انتخابات دوم خرداد ۷۶ بسـیاری از مدیران گذشته کشور و نمایندگان ادوار مجلس بیانیه دادند و از نامـزدی رئیس‌جمهور دوران اصلاحـات حمایت کردند. وزرای سابق، مدیران و به‌ویژه توجه به پتانسیل نمایندگان ادوار، بسیار ضروری اسـت. علاوه بر حوزه‌های انتخابیه، نمایندگان ادوار نماینده کل ملت بوده‌اند و می‌توانند مؤثر باشند.

تابش: عملکرد بزرگان اصلاحات و چهره‌های موردوثوق جامعه همواره باعث ثبات و نشاط سیاسی در کشور شده است. مخصوصا در شرایط فعلی که بعد از برجام، تحول در عرصه سیاسی و بین‌المللی افقای افتاده و رویکردها نسبت به ایران تغییر کرده است، تداوم حضور بزرگان اصلاحات با توجـه به جایگاهی که در بین مردم دارند باعث می‌شود جامعه با اطمینان و آرامش بیشتری به عرصه انتخابات بیاید و مجلسی شکل بگیرد که کمک‌رسان دولت و ملت باشد.

◄ درباره حضور داشتن یا حضور نداشـتن برخی اصولگرایان و نیروهای جریان‌های معتدل حامی دولت در فهرسـت انتخاباتی اصلاح‌طلبان، مباحث زیادی مطرح شـده اسـت. دیدگاه شـما دراین‌باره چیست؟

**تابش: بین کاندیداهایی که ثبت‌نام کردند، حامیان تفکر اصلاح‌طلبی وجود دارند و صلاحیت‌